

Buikbreuk met keizer snede

De enorme toom biggen in de buik van de zeug hebben geleid tot een zogenoemde buikbreuk.

En daardoor wil de geboorte niet vlotten. De dierenarts grijpt in.

MAURITS BOSGOED, dierenarts bij DAP Vaassen

Tijdens een bedrijfsbezoek passeerden de varkensfokker en ik de kraamafdeling waar een zeug stond die twee dagen over tijd was. “Ze heeft zo’n rare lage buik”, zegt de varkenshouder. Na het opjagen was me al snel duidelijk wat hij bedoelde en wat er aan de hand was. “Deze zeug heeft een buikbreuk (hernia abdominalis)”, antwoordde ik.

Door de te grote hoeveelheid biggen in de baarmoeder krijgen de buikspieren het zo zwaar dat die letterlijk doorscheuren. De huid is dan nog het enige orgaan om de boel op zijn plek te houden. Omdat die veel meer rek geeft dan de buikspieren, ontstaat er een lage, diepe buik op de plek van de breuk. Met de baarmoeder zelf is niets mis, dus

De doorgezakte buik als gevolg van een zogenoemde buikbreuk. De zeug lijkt er weinig hinder van te ondervinden.

eigenlijk zou de geboorte normaal moeten verlopen. Omdat we er nu toch zijn, ga ik even voelen of de zeug al ontsloten is. Geen verkeerde actie, want het blijkt dat het geboorteproces al is begonnen. De baarmoedermond staat open, maar verdere actie om de biggen geboren te laten worden, ontbreekt.

Ik spuit de zeug oxytocine en calcium en laat de veehouder dit zo nodig een paar keer herhalen.

Maar één big geboren

De volgende ochtend spreek ik de varkensfokker weer en hoor dat er ’s nachts slechts één big geboren is. Die leeft wel en ligt rustig te drinken, maar bij de zeug is geen enkele actie te ontdekken. “Dit duurt te lang”, geef ik aan en ik rijd vóór mijn andere visites langs het bedrijf met het idee na tien minuten weer verder te kunnen. De zeug ligt er nu wat minder fit bij dan gisteren en heeft nauwelijks op de injecties gereageerd. Een zeug met zoveel biggen met deze verschijnselen kan natuurlijk goed calciumtekort hebben. Achteraf had ik het beetje calcium van gisteren misschien een keer moeten laten herhalen, of een wat hogere dosis moeten geven. Nu nog een keer spuiten en vervolgens uren afwachten, lijkt me niet verstandig voor de biggen. “Ze moeten eruit.” Ik steek mijn arm in de zeug en weet er één big uit te vissen. Leuk voor dat ene biggetje, maar helaas zullen er vast nog minimaal vijftien moeten volgen. Dat gaat hem niet worden op deze manier. “Dat wordt zeker snijden he?”, vraagt de eigenaar terwijl ik mijn arm er weer uit haal. “Ja, een keizersnede is nu inderdaad het beste.” Even hebben we het erover om de biggen eruit te halen en die allen over te leggen en de zeug niet meer wakker te laten worden. Immers, een zeug met een buikhernia heeft straks als fokzeug geen waarde meer. Gelukkig zijn we het er beiden al snel over eens een keizersnede uit te voeren waarbij de biggen straks bij hun eigen moeder zullen liggen.

Keizersnede bij een varken

Een keizersnede bij het varken uitvoeren, komt maar zelden voor. Ik bel een collega

Drie weken na de keizersnede: moeder en biggen doen het prima.

om me even te laten opfrissen wat de verschillen waren tussen de keizersnede bij de zeug en bij de koe. Ik zet de spullen klaar en maak de zeug op het allerlaatst wat suf en op de plaats waar ik in de flank ga snijden, verdoof ik haar lokaal. De zeug blijft mooi op haar zij liggen en als ik de baarmoeder gevonden heb, haal ik

in de uier, maar daar heeft zij zo te zien weinig last van. Eind goed, al goed!

Een biggetje te veel

Varkens zijn over het algemeen productief in de voortplanting; zo kunnen ze meerdere worpen per jaar grootbrengen en liggen er in één biggenest vaak tien of meer biggen.

Bij varkens wordt hoogst zelden een keizersnede gedaan

één voor één de biggen naar buiten via de gemaakte snede. Toch lukt het me niet alle biggen via deze weg geboren te laten worden en moet ik op een andere plek een nieuwe incisie maken. De tel van het aantal biggen ben ik inmiddels allang kwijt, maar ik zie al wel dat de biggen een voor een al voorzichtig beginnen te lopen en op zoek gaan naar de uier.

Als de operatie is afgerond en de zeug al wat contact maakt met de biggen, beginnen we te tellen. 21 stuks, waarvan er slechts twee dood blijken te zijn.

Een week later neem ik nog een kijkje bij de patiënt met de biggen en hoor dat er nadien nog drie dood zijn gegaan. De rest, inclusief de zeug, doet het prima. De buikbreuk laat zich nu nog zien als een rare zak

Omdat er sprake is van grote aantallen en de biggen in verhouding tot de moeder relatief klein zijn, verloopt de geboorte bijna altijd voorspoedig. Een big die de geboorteweg niet kan passeren doordat hij te groot is, komt bijna niet voor. Wel kunnen er andere oorzaken zijn van een niet vlottende geboorte. Hoewel het varken gebouwd is om grote aantallen biggen tegelijk te kunnen dragen, wil het toch weleens voorkomen dat er één biggetje of meer te veel in de baarmoeder zit.